

FHille

– för en god skolstart

VECKA 29

Tema: Trixa och fixa

VECKA 29 • Trixa och fixa

Hopp har hittat en fin pinne.

Den föll ner precis framför hennes nos när hon var på väg för att träffa Hipp.

”Hej Hipp. Se vad jag har hittat! Är den inte häftig”, säger Hopp, och kastar pinnen högt upp i luften.

”Hm... Är det inte bara en pinne”, frågar Hipp.

”Bara en pinne. Ser du inte, att det är en väldigt speciell pinne?”

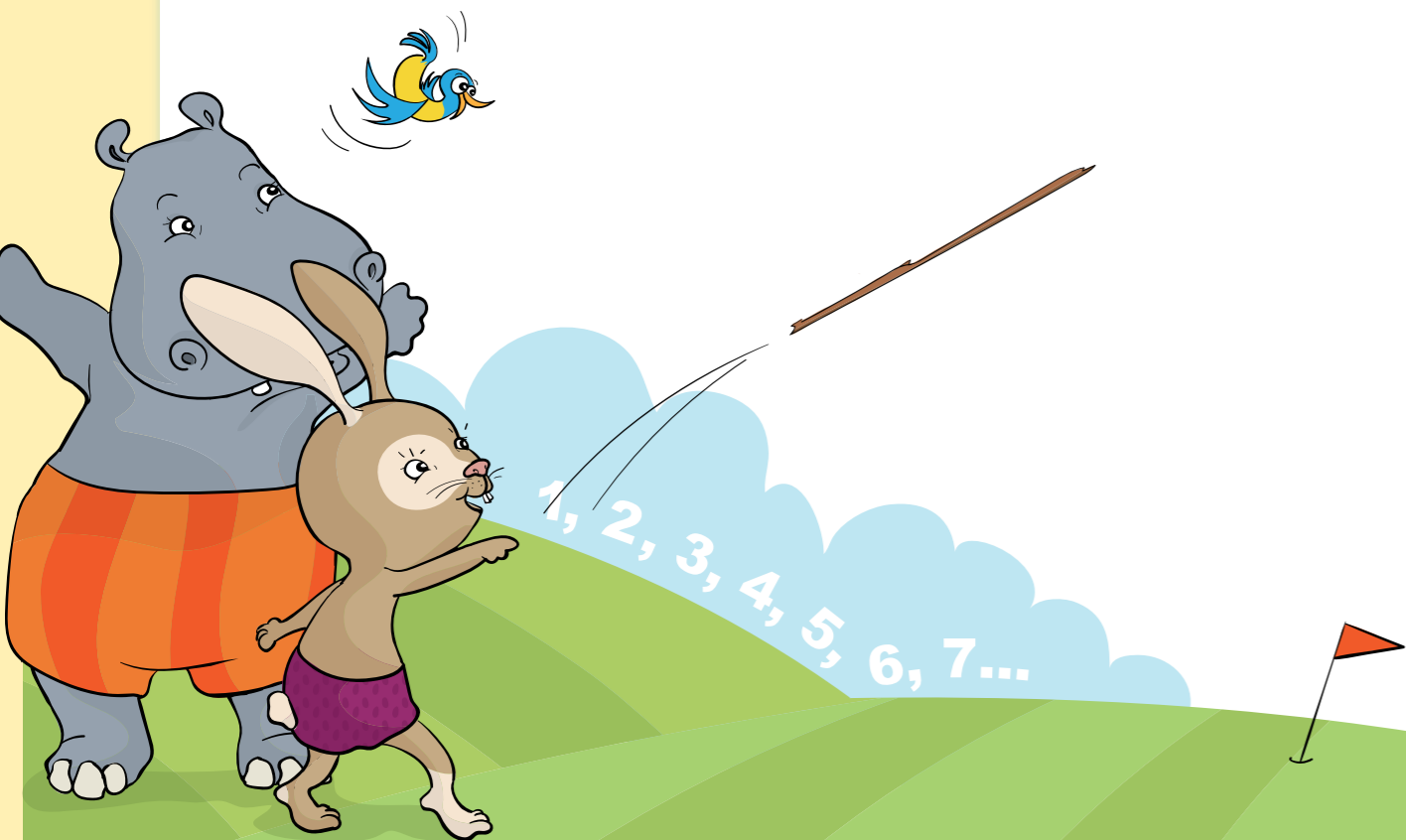
”Nej, inte egentligen”, säger Hipp.

”Den kan vara ett svärd!”

Hopp fäktar åt alla håll med sitt nya svärd.

Hipp tar ett par steg baklänges för att inte bli träffad.

”Jo... jag ser ju tydligt att den pinnen kan en hel del”.

”Den kan också vara en käpp!”

Hopp haltar iväg medan hon stöder sig mot sin nya käpp.

”Den kan också vara ett spjut!” Hopp kastar sitt spjut.

Det svävar i luften och landar till sist vid det stora trädet.

”Fint kastat”, säger Hipp.

”Javisst! Ska vi se hur långt vi kan kasta?”

”Okej!” Hipp hämtar pinnen, och Hopp ritar ett märke där den landade.

”Du ska kasta från samma ställe som jag, så kan vi mäta vem som kastar längst.”

”Okej!” Hipp tar ett djupt andetag och kastar.

Pinnen svävar i luften och landar till slut riktigt nära stället där Hopps märke finns.

”Kom och se. Jag tror att mitt kast är längre än ditt”, säger Hipp och ritar ett märke där pinnen landade.

”Nej, jag har nog kastat längst”, säger Hopp.

”Vi kan ju prova mäta vem som kastade längst”, föreslår Hipp.

”Okej. Jag räknar hur många steg det är från stället där vi kastade till mitt märke”, säger Hopp.

Hon räknar medan hon går: ”1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17.

Jag har 17 steg. Nu är det din tur.”

Hipp går från kaststället till sitt märke. ”1 2 3 4 5 6 7. Jag har 7 steg”, säger han.

”Där ser du”, säger Hopp. 17 är mera än 7, så jag har kastat längst.”

”Ja, men du tar små steg, och jag tar stora steg, så vi kan inte mäta på det viset.”

”Ja så är det!”, säger Hopp. ”Hur ska vi då göra?”

”Vi kan använda din väldigt speciella pinne. Den kan också fungera som ett mätverktyg.

”Hur då?”

Hipp sätter pinnen på marken vid kaststället.

Han ritar ett litet streck där den slutar, sedan sätter han ner den en gång till.

Han fortsätter på samma sätt tills han kommer till sitt märke.

”Pinnen ryms 8 gånger på sträckan”, säger han. Nu är det din tur.”

Hopp tar pinnen och räknar för varje gång hon flyttar på pinnen:

”1 2 3 4 5 6 7. Det blir bara 7 gånger”, säger hon besviket.

”Äsch, då är det du som har vunnit! 8 är mera än 7.”

”Ja”, säger Hipp. ”Men nästa gång är det kanske du som vinner.

Ska vi inte prova igen?”

”Okej”, säger Hopp. ”Och det är en fantastisk pinne, det måste du medge.”

”Ja, det är det”, säger Hipp, och så kastar de igen.

Och kanske kastar de fortfarande.

Frågor om sagan:

Vad använder Hipp och Hopp pinnen till?

Hopp räknar till 17. Hur långt kan du räkna?

Hipp och Hopp mäter på olika sätt hur långt spjutet flög.
Vilka olika sätt använder de? Hur kunde de också göra?

Den här veckan handlar om EXPERIMENT inom olika områden

Vad får ditt barn ut av temat?

- ▶ Får lösa matematiska problem
- ▶ Får planera och se konsekvenser
- ▶ Kunskap om olika fenomen och begrepp

Lästips:

Matlabbet: goda experiment för hungriga barn av Martina Jönsson

Beppe testar! 15 experiment i köket av Beppe Singer
Mulle Meck bygger en båt av George Johansson, Jens Ahlbom

ABC med Rut och Knut av Carin Wirsén

Aktiviteter
Vecka 29

Måndag: Jag delar lika
Ni läser berättelsen om Hipp och Hopp och funderar på vad lika många innebär.
Använd: berättelsen i häftet, Hipp, russin eller klossar (era egna).

Tisdag: Nya ord
Ni parar ihop ord.
Använd: bildkort med alfabetet (från vecka 19).

Onsdag: Vad har hänt med skräpet?
Ni gräver upp det ni lade i marken vecka 5 (Naturgömman).
Använd: spade, handskar, ev. fotot som ni tog i höstas samt bilden ni ritade.

Torsdag: Vattenskalarna
Ni gör experiment med kallt och varmt vatten.
Använd: tre skålar (era egna) och vatten.

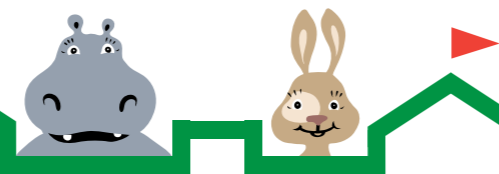
Fredag: Färgexperiment
Ni blandar färger.
Använd: vattenfärger, pensel, papper, samt tre glas med vatten, en tidning (era egna).

Extra: Solur
Ni tillverkar ert eget solur.
Använd: en rak och stadig pinne, 12 kottar, stenar eller annat lämpligt, ev. en urtavla.

MÅNDAG • Jag delar lika

Läs berättelsen om Hipp och Hopp. Fundera över begreppet lika många och prova på att dela lika.

Använd

- ▶ russin eller klossar (era egna)
- ▶ Hipp
- ▶ berättelsen om Hipp och Hopp.

Att göra:

- ▶ Läs berättelsen om Hipp och Hopp.
- ▶ Fundera på begreppet lika många och experimentera med att dela russin eller klossar lika.

Barnet lär sig

- ▶ om mängd och antal
- ▶ vad begreppet lika många innebär
- ▶ att lösa ett matematiskt problem
- ▶ att förklara hur hon eller han tänker.

Om ni vill kan ni utomhus plocka lika många kottar, stenar, löv o.s.v. Ni kan också experimentera med begreppen lika stora och lika mycket. Ni kan till exempel dela ett äpple i lika stora delar eller hälla lika mycket vatten i tre glas. Om ni vill leka med russin kan ni leka Piprussin. Den går bra att leka också på tumanhand.

Leken hittar ni här:

<https://lekar.folkhalsan.fi/spraklekar/pip-leken>

Gör så här:

Läs berättelsen om Hipp och Hopp och samtala med ditt barn utgående från Frågor om sagan. Fundera med ditt barn på vad lika många innebär.

Fråga: Vad betyder lika många?

Låt ditt barn förklara hur hon eller han tänker. Sök på kroppen och på era kläder sådant som ni har lika många av, både på er själva och jämfört med varandra (t.ex. jag har lika många fingrar på båda händerna, du har lika många knappar på skjortan som jag har tår på fötterna, båda har lika många strumpor).

Experimentera sedan med hur man kan dela lika.

Fråga exempelvis:

- ▶ Har du någon gång delat något med någon?
- ▶ Vad delade ni? Hur gjorde ni? Berätta!

Ta sedan fram russin eller klossar och håll ut dem i en hög på bordet.

Låt ditt barn räkna dem. Räkna tillsammans om ditt barn tycker att det är svårt.

Förklara för ditt barn att ni nu ska dela dem lika mellan dig och ditt barn.

Låt ditt barn fundera och förklara medan hon eller han delar. Samtala om vad man kunde göra om det blir ett russin/en kloss över.

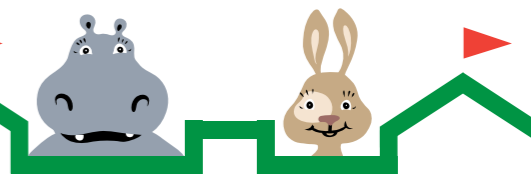
Nu kan ni prova på att dela dem lika mellan ditt barn, dig och Hipp.

Hur löser ni det? Lyssna på ditt barns förklaringar och fundera tillsammans.

Om ni använder russin kan ni till slut äta upp dem.

TISDAG • Nya ord

Bilda tillsammans sammansatta ord.

Använd

- ▶ bildkort med alfabetet (från vecka 19).

Att göra:

- ▶ Bilda nya ord med hjälp av bilder.

Barnet lär sig

- ▶ att lyssna och tänka
- ▶ att laborera med och kombinera ord
- ▶ att bli uppmärksam på hur ordets betydelse förändras.

Gör så här:

Berätta för ditt barn att ni ska bilda sammansatta ord genom att kombinera två ord till ett. Börja leka genom att med hjälp av dina händer visa hur två ord blir ett. Håll upp din högra hand och säg ett ord, t.ex. "jord" och lyft därefter upp din vänstra hand och säg "gubbe". Höger hand representerar "jord" och vänster hand "gubbe". Så säger du: här kommer "jord" och här kommer "gubbe" och så för du ihop händerna och säger "jordgubbe". Låt ditt barn prova själv. Jord - gubbe, jordgubbe! Hitta tillsammans på andra ord att pröva med.

Ta sedan fram pappersarken med bilderna och titta tillsammans på dem. Hittar ni sammansatta ord bland dem (jordgubbe, undertröja, vattenmelon, yllesockor, blixtlås)?

Välj sedan bland de andra bilderna och försök hitta på egna sammansatta ord utgående från dem, t.ex. glasögon, juläpple, cykelhjul, chokladmuffins, mögelost, ekorrsvans, igelkottsunge. Låt ditt barn ta sig tid att fundera.

Hitta slutligen på helt nya sammansatta ord av bilderna på arken genom att kombinera dem, t.ex. cykelambulans, banandrake, nyckelsnäcka eller ostgroda. Det får bli hur tokigt som helst! Samtala om hur de ser ut och vad man kunde göra med dem.

Om ni vill kan ni skirva ner eller rita de nya orden som ni hittar på. Spara pappret i FHille-mappen.

ONSDAG • Vad har hänt med skräpet?

Försök att hitta föremålen ni grävde ner på hösten (Naturgömmen).

Använd

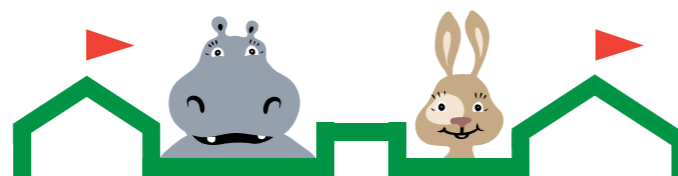
- ▶ spade
- ▶ handskar
- ▶ ev. fotot ni tog i höstas samt bilden ni ritade.

Att göra:

- ▶ Gräv upp föremålen och se vad som hänt med dem under vintern.

Barnet lär sig

- ▶ att i praktiken se hur förmultning sker och framskrider
- ▶ att bli medveten om konsekvenserna av det vi gör
- ▶ att värna om miljön
- ▶ om vad vi kan göra med avfall.

Gör så här:

Gå till stället där ni valde att gräva ner föremålen på hösten.

Om ni fotograferade stället, ta med fotot och använd det som vägledning.

Om ni ritade och skrev ner föremålen kan ni titta på bilden innan ni börjar gräva. Försök i annat fall gemensamt minnas vad ni grävde ner. Ta på er handskarna och gräv försiktigt i marken med spaden och händerna.

När ni har grävt fram allt ni hittar, titta på föremålen och samtala om det som hänt. Jämför t.ex. toalettpappersrullen och kapsylen eller plastpåsen. Och vad har hänt med bananskalet eller moroten? Hittade ni dem?

Fundera sedan på varför vi inte ska kasta skräp i naturen.

Samtala också om vad vi kan göra med avfallet. Ni kan återknyta till tidigare diskussioner (t.ex. vecka 5 och 15).

TORSDAG • Vattenskålarna

Varmt eller kallt?

Använd

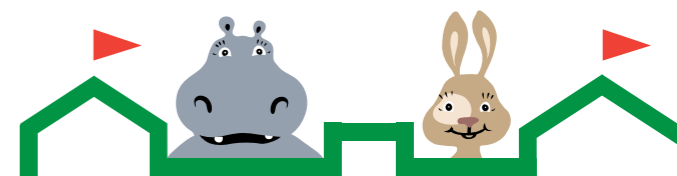
- ▶ 3 skålar (era egna)
- ▶ vatten.

Att göra:

- ▶ Experimentera med varmt och kallt vatten.

Barnet lär sig

- ▶ att bli uppmärksam på hur olika temperaturer kan kännas olika
- ▶ att resonera och formulera sig.

Gör så här:

Häll kallt vatten i en av skålarna.

I följande skål häller ni rumstempererat vatten.

I den tredje skålen häller ni varmt vatten. Placera skålarna framför er, den som har rumstempererat vatten skall vara i mitten.

Lägg den ena handen i skålen med det kalla vattnet samtidigt som du lägger den andra handen i skålen med det varma vattnet. Håll på detta sätt i 30 sekunder. Placera sedan båda händerna i det rumstempererade vattnet.

Fundera tillsammans kring följande frågor:

- ▶ Känner händerna samma sak?
- ▶ Hur känns det i handen som varit i skålen med kallt vatten? Hur känns det i handen som varit i skålen med varmt vatten?

Förklaring: människans sinne för temperatur är känsligt för förändringar. Då handen flyttas från kallt vatten till det rumstempererade vattnet, signalerar kroppen att det är väldigt varmt trots att det inte är det.

Om ni vill kan ni göra en utflykt i närområdet, kanske någon skogsdunge. Ge platsen ett namn, och gör det till er egen utflyktsplats. Det är roligare att gå till t.ex. Myrkullen än att "bara" gå ut i skogen. Här kan ni följa med förändringarna under de olika årstiderna. Ni kan också föra en naturdagbok, gör t.ex. anteckningar om vädret, växtligheten och djurlivet.

Om ni vill kan ni tillverka ett vattenspöke. Ta tillsammans fram en 1,5 liters tom plastflaska, tejp, sax, tom hink. Fyll hinken med vatten. Klipp bort botten på flaskan. Tejpa fast öppningen på påsen runt flaskans korköppning. Snurra flera varv tejp runt så att det blir tätt. Rita spökögon och mun med en vattenfast penna på påsen. Låt ditt barn trycka ner flaskan i hinken - då fylls påsen med luft och "spöket reser sig"! Prova med att lyfta upp flaskan från vattnet, vad händer då med spöket? Sänk ner den igen. Fundera tillsammans på hur detta kommer sig!

FREDAG • Färgexperiment

Experimentera med färger.

Använd

- ▶ vattenfärger och en pensel
- ▶ papper
- ▶ tre glas med vatten (era egna)
- ▶ en tidning.

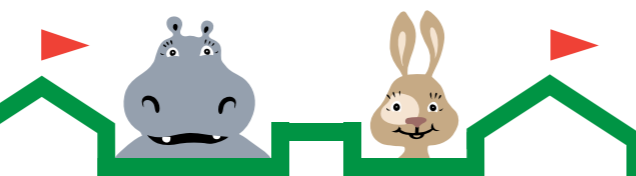
Att göra:

- ▶ Experimentera med färger genom att blanda dem.
- ▶ Måla en bild med vattenfärg.

Barnet lär sig

- ▶ nya namn på färger och nyanser
- ▶ om hur färger uppkommer
- ▶ att experimentera sig fram
- ▶ att förutspå och iaktta kombinationer och nyanser av färger.

Om ni vill kan ni måla en bild, där ni bestämmer vilka färger ni får använda. Samtala kring stämningen i bilden och måla en likadan bild med andra färger. Jämför resultatet. Spara bilderna i FHille-mappen.

Gör så här:

Ta fram vattenfärgerna, penseln och tre glas med vatten i. Använd tidningen som underlag. Samtala om vad färgerna heter och berätta att ni ska blanda dem. Använd till att börja med grundfärgerna: gul, röd, blå. Tala om att alla färger består av en kombination av de här färgerna. Låt ditt barn välja en färg, fylla penseln med den och sedan veva med penseln i ett glas med vatten så att vattnet färgas. Be ditt barn sedan välja en annan färg och tillägga den i vattnet. Innan ditt barn blandar färgerna, fråga vilken färg hon eller han tror att det blir. Ni kan också experimentera med nyanser genom att tillägga mer av någondera färgen och se hur blandningen ändras. Kombinera i resten av glaset de andra färgerna så att ni till slut har grön, gredelin och orange i de tre glasen. Titta tillsammans på färgblandningarna och fundera på hur man kan ana vilken färg kombinationen blir. Försök få fram brun färg genom att tillägga den tredje grundfärgen i något av glasen. Om ni vill kan ni byta till rent vatten i glasen och blanda till exempel vitt med svart och med andra färger. Vilken färg blir det? Till sist kan ni måla en bild med vattenfärgerna.

EXTRA AKTIVITET • Solur

Tillverka ert eget solur.

Använd

- ▶ en rak, stadig pinne
- ▶ 12 kottar, stenar eller annat liknande
- ▶ ev. en urtavla att jämföra med.

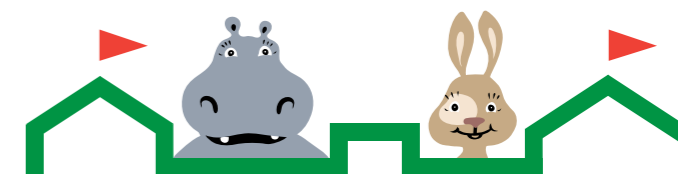
Att göra:

- ▶ Samla ihop naturmaterial och tillverka tillsammans ett solur.

Barnet lär sig

- ▶ att utifrån enkla material tillverka ett eget ur
- ▶ om att avläsa tiden på urtavlan
- ▶ om sambandet mellan klockan och tiden som går

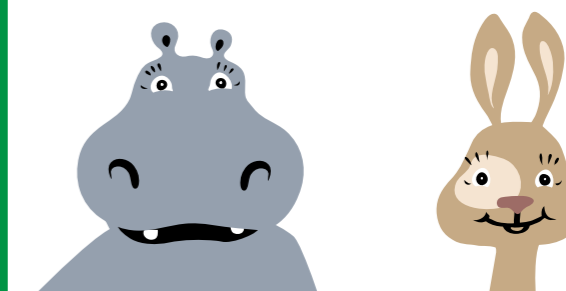
Om ni vill kan ni leka leken Poängburkar: Ställ några tomma burkar på en rad. Lägg i varje burk en lapp med en poängsiffra. Någon burk kan vara tom. Dra ett streck en bit därifrån. Nu får ni turvis, 3 gånger per kastomgång, pricka ner burkarna med en boll. Räkna ihop poängen efter varje gång. Vilken gång blev det rekord?

Gör så här:

Bege er en solig dag ut på gården och välj ut en plats för ert solur. Leta reda på en rak, stadig pinne. Tryck ner pinnen i marken på det ställe ni utsett.

Plocka 12 kottar, stenar eller annat passande. Fundera tillsammans med ditt barn på hur föremålen ska placeras runt pinnen. Placera ut dem som klockslagen med jämna mellanrum, i en ring runt pinnen. Ni kan exempelvis titta och jämföra med en klockas urtavla. Med hjälp av pinnens skugga kan ni sedan uppskatta tiden.

FHille

- för en god skolstart

FHille är baserat på förskoleprogrammet Hippy International samt på HippHopp i Danmark

©Folkhälsan 2020

Sagan om Hipp och Hopp: Ulla Rabén

Illustratör: Terese Bast

Grafisk form: Nanne Nylund/Byråådan

Tryck: Grano, Vasa

 folkhälsan

